

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ 2000
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ**

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

Α.1.1. Να αποδώσετε με συντομία το περιεχόμενο των πιο κάτω ιστορικών όρων:

α. «κλήρικ»

β. Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ)

γ. «Κοινωνιολογική Εταιρεία».

Μονάδες 12

Απάντηση

α.:σελ.56 Στο εξωτερικό...θετικά στοιχεία.

β.: σελ.155 Με πρωτοβουλία της ΚτΕ...στέγαση, σελ.157 Η ΕΑΠ λειτούργησε...πρόσφυγες.

γ.: σελ.95 Τα αριστερά κόμματα...Παπαναστασίου.

Α.1.2. Για ποιους λόγους δόθηκε προτεραιότητα στην εγκατάσταση των προσφύγων της Μικρασιατικής καταστροφής στη Μακεδονία και στη Δυτική Θράκη;

Μονάδες 6

Απάντηση

Σελ.156 Εξάλλου, δόθηκε...παραμεθόριες περιοχές.

Α.1.3. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας την ένδειξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

Η υλοποίηση προγραμμάτων κατασκευής σιδηροδρομικού δικτύου συνάντησε δυσκολίες, επειδή:

α. δεν υπήρξε κυβερνητικό ενδιαφέρον

β. δεν υπήρχαν διεθνείς σιδηροδρομικοί άξονες, ώστε η χώρα να μπορεί να μπορεί να συνδεθεί με αυτούς

γ. το ελληνικό κράτος Δε μπορούσε να εξοικονομήσει τα απαραίτητα κεφάλαια

δ. οι θαλάσσιες μεταφορές περιόριζαν την αποδοτικότητα του σιδηροδρομικού δικτύου

ε. το ενδιαφέρον των ξένων επενδυτών ήταν πολύ μικρό

στ. οι ανάγκες του εμπορίου δεν απαιτούσαν τη δημιουργία σιδηροδρομικού δικτύου

ζ. υπήρχε ήδη στη χώρα αξιόπιστο χερσαίο συγκοινωνιακό δίκτυο.

Μονάδες 7

Απάντηση

α: Λάθος

β: Λάθος

γ: Σωστό

δ: Σωστό

ε: Σωστό

στ: Σωστό

ζ: Λάθος

ΘΕΜΑ Α2

Α.2.1. Ποια ήταν τα κυριότερα σημεία της συμφωνίας της Άγκυρας (10 Ιουνίου 1930);

Μονάδες 9

Απάντηση

Σελ.163 Στις 10 Ιουνίου 1930..των οικονομικών υποχρεώσεων των δύο χωρών.

Α.2.2. Ο Ιωάννης Μεταξάς στις εκλογές της 26^{ης} Ιανουαρίου του 1936 πήρε μόλις το 4% των ψήφων. Στις 4 Αυγούστου 1936 επιβλήθηκε δικτατορία.

Ποιοι λόγοι οδήγησαν στην πολιτική αυτή εκτροπή;

Μονάδες 8

Απάντηση

Σελ.110-112 Το δημοψήφισμα της 3^{ης} Νοεμβρίου 1935...ιστορίας της Ελλάδας.

Παρατήρηση: Η παραπάνω απάντηση αναφέρεται στα συγκεκριμένα γεγονότα που οδήγησαν στη δικτατορία του Μεταξά. Η διατύπωση του συγκεκριμένου θέματος αφήνει περιθώριο για εκτενέστερη προσέγγιση από τον υποψήφιο. Η γενικότερη αναφορά του ιστορικού πλαισίου που οδήγησε στη δικτατορία του Μεταξά παραπέμπει στις σελ.101-103 Η διαρκής υποβάθμιση...έλλειψης αρχών, σελ.104-106 Η επιθυμία για επαγγελματική εξασφάλιση...κατά τις ανάγκες τους.

Α.2.3. Να γράψετε στο τετράδιό σας τα γράμματα της Στήλης Α και δίπλα τον αριθμό της πρότασης από τη στήλη Β που αντιστοιχούν στη σωστή απάντηση.

Στήλη Α	Στήλη Β
α. «ναπαίοι»	1. Επιτροπή από εκπροσώπους έξι Δυνάμεων που ανέλαβαν τη διαχείριση των βασικών κρατικών εσόδων (1898)
β. Τανζιμάτ	2. Εταιρεία που ανέλαβε την κατασκευή φράγματος τεχνητής λίμνης του Μαραθώνα
γ. ΔΟΕ	3. Εταιρεία που ανέλαβε την εκμετάλλευση των μεταλλευμάτων του Λαυρίου
δ. ΟΥΛΕΝ	4. Άλλη ονομασία του Ρωσικού κόμματος
	5. Περίοδος συνταγματικών μεταρρυθμίσεων που έδιναν διευρυμένα δικαιώματα στους χριστιανούς της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Μονάδες 8

Απάντηση

α4, β5, γ1, δ2

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Το εξωτερικό εμπόριο της Ελλάδας
Μ.Ο. δεκαετιών 1860-1870 και 1900-1910

	1860	-1870	1900	-1910
ΕΙΔΟΣ	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Εξαγωγές
Αγροτικά προϊόντα	31%	63%	36%	75%
Βιομηχανικά προϊόντα	24%	7%	30%	2%
Πρώτες ύλες	12%	17%	18%	22%

α. Αφού μελετήσετε τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να προσδιορίσετε τις παραγωγικές δυνατότητες της Ελλάδας κατά τις δεκαετίες στις οποίες αναφέρεται ο πίνακας και να σχολιάσετε τις διακυμάνσεις των εξαγωγών και εισαγωγών.

Μονάδες 15

β. Ποια ήταν η σημασία του εξωτερικού εμπορίου για την οικονομία της χώρας την ίδια περίοδο;

Μονάδες 10

Απάντηση

α:σελ.20 Αν λάβουμε υπόψη...μηχανημάτων.

β:σελ.19-20 Παρ' όλα αυτά, ...δημοσίων εσόδων.

ΘΕΜΑ Β2

Να διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο που ακολουθεί:

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης (πληρεξούσιος Αθηνών, αυτοχθονιστής) υποστήριζε τον αποκλεισμό των ετεροχθόνων από τις δημόσιες θέσεις: «Αυτοί [οι ετερόχθονες] εκάθησαν τόσα χρόνια και έτρωγαν ψωμί και έφεραν την πατρίδα μας άνω-κάτω. Ας καθίσωμεν και ημείς να φάγωμεν ψωμί».

Ο Ευστάθιος Σίμος (πληρεξούσιος Ηπειρωτών, ετεροχθονιστής): «Εν μόνον ήτο το βέβαιον, ότι ολίγον ή πολύ, μικρόν ή μέγα μέρος της από τα αίματα πλημμυρούσης [ελληνικής] γης ήθελεν μείνειν ελεύθερον· Αυτό το μέρος έπρεπε να είναι η κοινή πατρίς όλων των επαναστατησάντων Ελλήνων, όλων των κατοίκων των επαρχιών εκείνων όσοι εις τον πόλεμον ηγωνίσθησαν, εθυσιάσθησαν, έπαθον, κατεστράφησαν. Ιδού η μεγάλη συνθήκη, η συνδέσασα τας επαναστατησάσας ελληνικάς επαρχίας, ιδού το μέγα προς αλλήλους συνάλλαγμα των Ελλήνων γραφέν όχι με μελάνην, αλλά με αίμα. Ήτο ένωσις ειλικρινής, ήτο ένωσις αδελφική».

Από το βιβλίο:

Ι. Δημάκης, Η Πολιτειακή Μεταβολή του 1843 και το Ζήτημα των Αυτοχθόνων και Ετεροχθόνων.

α. Με βάσεις τις ιστορικές σας γνώσεις, πώς κρίνετε τις αντιτιθέμενες απόψεις που εκφράζουν ο Ιωάννης Μακρυγιάννης και ο Ευστάθιος Σίμος στο κείμενο;

Μονάδες 12

β. Παρόμοιο πρόβλημα, όπως αυτό των αυτοχθόνων-ετεροχθόνων, δημιουργήθηκε μετά τη Μικρασιατική καταστροφή. Πώς εκφράστηκε η διάσταση γηγενών-προσφύγων στην κοινωνική ζωή;

Μονάδες 13

Απάντηση

α. Οι προσπάθειες αποκατάστασης του προσφυγικού στοιχείου κατά τα πρώτα χρόνια της οθωμανικής περιόδου προκάλεσαν αντιδράσεις. Το θέμα των σχέσεων αυτοχθόνων και ετεροχθόνων, που δίχασε την κοινή γνώμη, παρουσιάστηκε στο πολιτικό πεδίο ως διαμάχη στις θυελλώδεις συζητήσεις της Εθνοσυνέλευσης που συνήλθε μετά την επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843. Στη συζήτηση που ακολούθησε, άλλοι πληρεξούσιοι απαίτησαν συνταγματική απαγόρευση της κατάληψης δημοσίων θέσεων από τους ετερόχθονες (συνεπώς και την απόλυση όσων ήδη κατείχαν δημόσιες θέσεις), ενώ άλλοι εναντιώθηκαν με οργή σε κάθε συνταγματική ρύθμιση που θα καθιέρωνε διακρίσεις μεταξύ Ελλήνων.

Έτσι ο Ιωάννης Μακρυγιάννης ως πληρεξούσιος Αθηνών, αυτοχθονιστής υποστήριξε τον αποκλεισμό των ετεροχθόνων από τις δημόσιες θέσεις, θεωρώντας ότι στους ετερόχθονες, μια μειονότητα μορφωμένων με κοινωνική επιφάνεια και διασυνδέσεις, άνοιγαν ευκολότερα οι πόρτες της δημόσιας ζωής. Πράγματι η παρουσία μορφωμένων προσφύγων σε δημόσιες θέσεις και η διάκρισή τους σε δημόσιες θέσεις προκάλεσαν μεγάλη δυσφορία στους άλλους Έλληνες. Κατηγορούσαν τους ομογενείς πρόσφυγες γενικά, επειδή διαπίστωναν ότι, ενώ αυτοί είχαν αγωνιστεί για να απελευθερώσουν τη χώρα, παραγκωνίζονταν τώρα από τους νεοφερμένους.

Αντίθετα ο πληρεξούσιος Ηπειρωτών, ετεροχθονιστής, θεωρεί ότι όλοι οι Έλληνες αγωνίστηκαν, έπαθαν και καταστράφηκαν για την ελευθερία της πατρίδας και επομένως δικαιούνται να απολαμβάνουν των ίδιων δικαιωμάτων με τους αυτόχθονες. Έτσι ο Ευστάθιος Σίμος απευθύνεται στο θυμικό (συναίσθημα) όλων των Ελλήνων, τονίζοντας τη σημασία του κοινού αγώνα για την απελευθέρωση της πατρίδας. Το ελληνικό κράτος οφείλει να περιλαμβάνει όλους τους Έλληνες.

Οι παραπάνω θέσεις υποδηλώνουν την ύπαρξη ενός βαθύτερου ανταγωνισμού τον οποίο προκαλούσε η συνύπαρξη του ντόπιου ελληνικού στοιχείου (αυτόχθονες) και του προσφυγικού, αλλά ομογενούς (ετερόχθονες).

Το θέμα των δικαιωμάτων των ετεροχθόνων στην Εθνοσυνέλευση έδειξε τη βαθύτερη διάσταση που υπήρχε στην κοινωνία της εποχής. Το πρόβλημα απασχόλησε έντονα την κοινή γνώμη, ενώ προσέλκυσε και το ενδιαφέρον και του ξένου παράγοντα. Ιδιαίτερα το ζήτημα για τη χωριστή κοινοβουλευτική αντιπροσώπευση των ετεροχθόνων προκάλεσε τις διαμαρτυρίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Το βέβαιο είναι ότι με τη διαμάχη αυτή αναδείχθηκαν τα προβλήματα συμβίωσης του ντόπιου ελληνικού και του νεοφερμένου ομογενούς στοιχείου στο μικρό νεοσύστατο κράτος.

β. σελ.167 Σε γενικές γραμμές...αμφισβητούσαν, σελ.167-168 Στην κοινωνική ζωή...πατρίδα τους.

Αξιολόγηση ΟΜΑΔΑΣ Α΄: Τα θέματα θεωρούνται προσιτά στον καλά διαβασμένο μαθητή. Χωρίς να καλύπτουν όλο το εύρος της εξεταστέας ύλης, διατυπώνονται σαφώς και απαιτούν ανάκληση των γνώσεων. Πρόβλημα παρουσιάζει το θέμα Α2.2 με την ασαφή διατύπωσή του.

Αξιολόγηση ΟΜΑΔΑΣ Β΄: Τα θέματα απαιτούν τη βαθύτερη κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου, την ανάκληση και σύνθεση γνώσεων. Ειδικά στο θέμα Β2 η προσωπική κρίση του υποψηφίου και η τεκμηρίωση της θέσης του είναι απαραίτητη.

Συνολική Αξιολόγηση: Θέματα προσιτά στο μέσο μαθητή με κλιμάκωση δυσκολίας που θα κρίνει το άριστα.